

Jorge Martin: Tunisien ett år efter revolutionen – en våg av strejker och uppror.

[Artikel från www.marxist.com, 30 januari 2012.]

Ett år efter störtandet av Ben Ali står Tunisien inför en våg av strejker, regionala uppror, sittstrejker och alla möjliga protester. För de hundratusentals tunisiska arbetare och ungdomar som modigt trotsade diktaturens kulor för att få arbete och värdighet har i grund och botten ingenting förändrats.

Visserligen har diktatorn försvunnit, men det system som dömer den tunisiska ungdomens bästa delar till en framtid av arbetslöshet eller utvandring är fortfarande kvar. För många har faktiskt den ekonomiska situationen bara förvärrats.

Även om formella demokratiska rättigheter är viktiga så har de inte givit Tunisiens fattiga varken arbete eller bröd. Sedan den tunisiska revolutionen inleddes har arbetslösheten ökat från 600.000 till 850.000 i ett land med 11 miljoner invånare. I procent har den ökat från 14 till nästan 20%. I de utfattiga delar av landet där revolutionen började är den så hög som 40 eller 50%.

Arbetslösheten är bara toppen på detta isberg av sociala problem. En fackföreningsaktivist från Gafsa förklarar skälen bakom den ökande frustrationen: ”Det har inte vidtagits en enda åtgärd sedan Ben Alis fall för att bromsa de kraftigt ökande priserna, i synnerhet på bröd och medicin, eller att minska de regionala ojämlikheterna och främja skapandet av jobb.”

I Redeyef, en revolutionär bastion i gruvdistriktet Gafsa, är 62% av akademikerna arbetslösa. Här samlades folkmassor för att fira den 5 januari, årsdagen av inledningen på upproret 2008 som föregick revolutionen. De befinner sig fortfarande i kamp, precis som alla städer i området med fosfatgruvor i Gafsa, där all ekonomisk verksamhet kretsar kring Gafsa Phosphates Company (CPG) och Tunisian Chemical Group (CGT).

Firandet ägde rum i fackföreningen UGTT:s högkvarter. En av dess ledare Adnen Hajji, som fängslades 2008, höll ett eldigt tal: ”Vi tänker inte överge ett enda av våra rättmätiga krav! Den nya regeringen har inget val, den måste lyssna på oss! Invånare i Redeyef! Ni tog den tunisiska revolutions första steg! Det är hög tid att ni ska få skörda frukten av dessa kalla, hårda och tragiska år av lidande och fattigdom!” De församlade besvarade hans ord med en flammande appell: ”lojala, lojala mot martyrernas blod!”

I Redeyef finns fortfarande spår efter den dubbelmaktssituation som uppstod under revolutionen, då den lokala borgmästaren flydde från staden och arbetarna själva tog över skötseln av all verksamhet. Det finns fortfarande ingen lokal borgmästare, utan folket organiserar själv alla nödvändiga offentliga uppgifter.

I ett försök att lugna de tusentals arbetslösa ungdomarna i regionen har de två statliga företagen i området, CPG och CGT, förkunnat att det ska skapas 3.000 nya jobb. De fick mer än 17.000 ansökningar. När de första resultaten från urvalsprocessen publicerades i slutet av november bröt det ut upplopp i flera städer i gruvdistriktet. Ingen var nöjd med de urvalsmetoder som använts. Sökande som skulle fått förtur (de med familjer, söner till pensionerade gruvarbetare, de som hade de universitetskvalifikationer som krävdes) hade inte antagits. För många var det precis som under den gamla regimen.

Hundratal ungdomar gick ut på gatorna i protest i Mdhilla och Moularès. De reste brinnande barrikader, satte eld på bussar och bilar och angrep fosfatföretagens kontor och polishögkvarteret. Myndigheterna utfärdade utgångsförbud mellan 19.00 och 06.00 i alla samhällen i guvernementet Gafsa.

Regeringen tvingades vänta med ytterligare uttalanden om rekryteringsprocessen och lovade att lyssna på de arbetslösas krav. Några av dem inledde en sittstrejk.

Den 5 januari besöktes regionen till sist av tre ministrar från regeringen. Men de vägrade träffa de sittstrejkande. En av dem, Ammar Gharsallah, en 40 år gammal arbetslös trebarnsfar som hade deltagit i sittstrejken i flera veckor, dränkte i desperation in sig med bensin och satte eld på sig själv. Han dog några dagar senare. Under den påföljande veckan begick tre andra personer, en kvinna och två män, självmord på samma sätt i Djerba och Sfax. Det är ett tydligt tecken på den desperation som tusentals tunisier känner, när flera personer ett år efter en revolution som utlöstes genom att en man offrade sig själv tvingas ta till samma desperata handling för att rikta uppmärksamheten på deras svåra situation.

Proteströrelsen spred sig till jordbruksarbetare som den 9 januari också anslöt sig till hungerstrejkerna i Redeyef. Det är en viktig utveckling, eftersom den visar hur andra delar av samhället instinktivt dras till och hamnar under den organiserade arbetarrörelsens ledning, i detta fall den lokala UGTT-avdelningen som har en långvarig revolutionär tradition. Rörelsen växte alltmer och den 12 januari anslöt sig gruvarbetare till proteströrelsen, och en del av dem anslöt sig också till hungerstrejken. Efter en uppmaning från UGTT till generalstrejk stannade hela Redeyef upp den 17 januari till stöd för rörelsens krav. Lågstadie- och högstadielärare och gymnasiestudenter anslöt sig till massrörelsen.

”Arbetare från alla delar av Redeyef har samma grundläggande krav på reformer och ingripande från regeringen”, sa den lokala fackföreningsledaren Adnen Hajji, och lade till att protesterna var ”resultatet av en utbredd ilska mot regeringens försummande av samhällets trängande behov.” Han hotade med att om inte Redeyef-arbetarnas krav uppfylldes så skulle de ”stänga igen Gafsa Phosphate Company och kanske utvidga protesten”.

Det var inga tomma ord. Efter en kort frist där de gav regeringen chansen att besvara kraven, återupptogs strejkrörelsen som berörde Redeyef, Om Al Arais, Mdhilla och Kaff Eddour nära Metlaoui. Arbetslösa ungdomar stod i första ledet i denna rörelse och blockerade tåg med fosfatprodukter och drabbade samman med polisen i Mdhilla. Guvernementsbyggnaden i Gafsa togs över av de protesterande och guvernören tvingades ta sin tillflykt till ett närliggande hotell.

Samtidigt ägde det rum en annan samhällelig explosion i bergsbyn Makhtar, med en befolkning på 12.000, i guvernementet Siliana. Inför sin desperata ekonomiska situation, utan arbete, utan rinnande vatten, utan bensin, utan sjukvårdsresurser, utropade folket i Makhtar en generalstrejk som växte till ett uppror. De blockerade alla tillfarter med nedhuggna träd och däck. ”Vi gör uppror eftersom det helt enkelt är olidligt”, sa Ouided Slama, en ung engelsklärare. Protesten varade i 6 dagar innan man kom överens med landets regering om vapenvila, och den spred sig också till andra byar som Kesra och Sidi Bourouis, liksom Bouarada där arbetslösa blockerade vägarna. I Makhtar fick det islamistiska Ennadha omkring 40% av rösterna vid valen till den konstituerande församlingen. Deras kontor i Makhtar har stängt och ingen vet var deras lokala representant befinner sig, och ingen bryr sig heller särskilt mycket om det.

Den 23 januari startade ett liknande uppror i Sidi Makhlof, en ort med 24.000 invånare i guvernementet Medenine i sydöstra Tunisien, och det utropades en generalstrejk. Även där krävde man ekonomisk utveckling, arbete, sjukvårdsresurser etc. Förhandlingarna med den lokala guvernören misslyckades och folket bestämde sig för att ta honom som gisslan i den lokala delegationens kontor. I Jendouba i nordväst blockerade arbetslösa ungdomar också vägarna precis som i Nezfa i grannguvernementet Beja. British Gas' anläggningar i guvernementet Sfax har också blockerats av lokala arbetslösa ungdomar som kräver arbete.

Precis som dessa lokala och regionala proteströrelser, som i en del fall har börjat likna uppror, så har även den strejkvåg som har skakat landet ända sedan Ben Ali störtades fortsatt och intensifierats.

Strejken bland sophämtarna i kuststaden La Marsa nära Tunis, en badort som är mycket populär inom medelklassen, är inne på sin tredje vecka. Arbetarna på den nationella hälsovårdsmyndigheten har också gått ut i strejk i regionerna Tunis, Manouba, Ben Arous och Ariana. Arbetarna inom det civila flyget och flygplatsmyndigheterna har inlett en 48 timmars strejk i protest mot att företaget har vägrat att anställa arbetare från underleverantörer i huvudarbetsstyrkan, och strejken berör flygplatserna Tunis-Kartago, Djerba-Zarzis och Tozeur-Nafta. Arbetare på oljefältet SITEP El Borma återupptog också sin strejk den 23 januari.

Det är bara några av de strejker som har ägt rum sedan början av året. Denna väldiga strejkvåg har pågått under ett år och återspeglar det nyfunna självförtroende som arbetarna fått efter den revolutionära rörelsen som ledde fram att den hatade diktatorn störtades. Arbetarna känner sig starka och är på offensiven med krav på att avlägsna de gamla cheferna, bättre löner och arbetsförhållanden, slut på underleverantörsarbete etc. Dessa stämningar återspeglades delvis under UGTT:s kongress i december som valde en ny ledning som var mer i samklang med trycket underifrån, inklusive ett antal kämpar från den fackliga vänstern.

2011 ägde det rum 567 strejker som omfattade mer än 140.000 arbetare på 340 olika företag. Antalet strejker ökade med 122% jämfört med 2010 och antalet förlorade arbetsdagar ökade med 314%.

Valen till konstituerande församlingen och inrättandet av den nya trepartiregeringen har inte satt stopp för strejkerna. Som vi förklarade i en tidigare artikel* var inte det högerislamistiska Ennadhas seger i valen någon sväng till höger av de massor som genomförde revolutionen. Det handlade mer om brist på något verkligt alternativ att ta itu med de sociala och ekonomiska problem som berör de flesta tunisier.

Den 23 december vädjade den nya presidenten Monceuf Marzouki offentligt om 6 månaders samhällsfred för regeringen. Talet hölls vid ett möte med arbetsgivarorganisationen UTICA och syftade till att lugna dem och deras utländska investerare. Men arbetarna har ingen lust att vänta. Ministern för sociala frågor varnade för att strejkerna och protesterna bara skulle förvärra den ekonomiska situationen och hotade att använda "lagens hela kraft" mot demonstranterna. Polisen har redan använts för att avlägsna de sittstrejkande vid de brittiska bensinläggningar i Sfax.

Regeringen och borgerliga media har inlett en propagandakampanj mot strejkerna och protesterna. De skyller alla ekonomiska problem på de strejkande och hävdar att 170 utländska företag redan har beslutat att avbryta sin verksamhet som ett direkt resultat av dessa rörelser. Men de arbetare och ungdomar som riskerade livet och offrade dussintals martyrer under kampen mot Ben Alis till synes mäktiga regim kommer inte att låta sig skrämmas av hoten från denna svaga regering.

En fackföreningsmilitant i Gafsa, Ammar Amroussia, sammanfattar situationen på följande sätt: "Ben Ali kanske har fallit, men hans system finns fortfarande kvar. Och om saker och ting sköts på det här sättet så kommer det att bli en andra revolution."

Hela den situation som har utvecklats under det senaste året i Tunisien bekräftar den ståndpunkt som marxister försvarade när revolutionen bröt ut: det går inte att skilja folkets samhälleliga och ekonomiska krav från deras demokratiska strävanden, och ingendera av dem kan uppfyllas inom kapitalismens gränser.

Tyvärr fanns det vid denna tidpunkt ingen som försvarade detta perspektiv. Det är dags för arbetarnas och ungdomarnas mest avancerade revolutionära aktivister att dra den nödvändiga slutsatsen. Det enda sättet att lösa de tunisiska massornas trängande behov är att fullständigt störta det som återstår av Ben Alis system, det vill säga att störta själva kapitalismen.

(Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

* Se *Valen till konstituerande församlingen i Tunisien* på marxistarkiv.se – öa.